

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister voor Rechtsbescherming

[REDACTED]

Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Onze referentie MvH/RvZ/AvE/bs/ATR0695/2019-U085

Uw referentie -

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Datum 11 juli 2019

Betreft Besluit financiële meldplicht rechterlijke ambtenaren

Geachte [REDACTED]

Op 12 juni 2019 is aan ATR voor advies aangeboden het Wijzigingsbesluit rechtspositie rechterlijke ambtenaren in verband met het melden van financiële belangen en effecten-transacties door rechterlijke ambtenaren. Op dezelfde datum is van dit wijzigingsbesluit de internetconsultatie gestart, waarvan de reactietermijn eindigt op 23 juli 2019.

Dit besluit voert maatregelen in die verband houden met het waarborgen van de financiële integriteit van rechterlijke ambtenaren. Hiermee wilt u het risico van financiële belangenverstrengeling en het risico van oneigenlijk gebruik van koersgevoelige informatie tegengaan. In het Besluit rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Brra) komt de mogelijkheid tot het aanwijzen van rechterlijke ambtenaren die werkzaamheden verrichten waaraan in het bijzonder het risico van financiële belangenverstrengeling of het risico van oneigenlijk gebruik van koersgevoelige informatie is verbonden. Voor deze aangewezen rechterlijke ambtenaren komt er een meldplicht om bepaalde financiële belangen te melden. Deze meldingen worden geregistreerd. Daarnaast kunnen deze rechterlijke ambtenaren een verbod krijgen om bepaalde financiële belangen te hebben.

Bevoegd tot het aanwijzen van (groepen van) personen waarop deze maatregel van toepassing is, is ingeval van leden van het openbaar ministerie de minister (in de praktijk uitgeoefend door het hoofd van het parket) en in geval van bij de gerechten werkzame rechterlijke ambtenaren de president van het gerecht.

Verder worden met dit besluit de afspraken geregeld voortvloeiend uit de arbeidsvoorwaardenovereenkomst sector Rechterlijke Macht (verhoging van de salarisbedragen).

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Het doel van de regeling is volgens de toelichting het waarborgen van de (financiële) integriteit van de rechterlijke organisatie en de daarbinnen werkzame personen. Daarnaast is het doel het voorkomen van misbruik van informatie die in het kader van de ambtsvervulling is verkregen. Het hebben van bepaalde financiële belangen of het verrichten van bepaalde financiële transacties kan, aldus de toelichting, (de schijn van) belangenverstrengeling of andere integriteitsaantastingen veroorzaken. Burgers moeten kunnen vertrouwen op een onafhankelijke en integere rechterlijke organisatie. Meer in het bijzonder moeten justitiabelen ervan uit kunnen gaan dat hun zaak in volstrekte onafhankelijkheid wordt behandeld door rechterlijke ambtenaren die hun zaak onder handen hebben.

Het college constateert dat de mogelijkheid om (groepen van) rechterlijke ambtenaren aan te wijzen, hen een meldplicht op te leggen en daarvan een registratie bij te houden, een preventief doel dient. Met het invoeren van de mogelijkheid wordt geen verplichting aan parketten en gerechten opgelegd om de meldplicht in te voeren. De verwachting is dat met name het functioneel parket (dat in toenemende mate zaken met grote financiële belangen behandelt) gebruik zal gaan maken van deze regeling. Een opgelegde meldplicht geeft dan de wettelijke grondslag om de benodigde gegevens te mogen verwerken.

De toelichting geeft aan dat met deze maatregel voor rechterlijke ambtenaren wordt aangesloten bij vergelijkbare regelingen die gelden voor ambtenaren die onder het bereik van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) vallen, voor politieambtenaren en voor militaire ambtenaren. Voor ambtenaren die onder het bereik van het ARAR vallen (waaronder gerechtsambtenaren, werkzaam bij de gerechten en medewerkers van de parketten) is de regeling ingevoerd in 2006. Het ministerie wil met dit voorstel de situatie voor rechterlijke ambtenaren nu gelijk trekken met die voor overige ambtenaren.

Het college stelt vast dat, naast een toename van zaken op financieel terrein, het doortrekken van de lijn die al geldt voor de overige ambtenaren voldoende noodzaak geeft om de regeling ook voor rechterlijke ambtenaren in te voeren. Het is immers vreemd als aan ambtenaren-medewerkers wel een meldplicht en eventueel verbod opgelegd kan worden, en niet aan officieren en rechters die aan dezelfde zaken werken. Het nut van de wettelijke regeling is gelegen in de grondslag die nodig is voor de gegevensverwerking. Het college concludeert dat nut en noodzaak voldoende zijn aangetoond.

2. Minder belastende alternatieven

De toelichting geeft aan dat voor ieder gerecht en parket zelfstandig moet worden beoordeeld of binnen die organisatie rechterlijke ambtenaren werkzaamheden verrichten waaraan de bedoelde risico's verbonden zijn. Mocht dat het geval zijn dan worden de betreffende (groepen van) rechterlijke ambtenaren aangewezen. Het is dus niet zo dat zonder meer alle rechterlijke ambtenaren werkzaam bij dat gerecht of parket kunnen worden aangewezen. Alleen voor de aangewezen ambtenaren geldt de meldplicht. Ook geeft de toelichting aan welke gegevens mogelijk geregistreerd worden. De bewaartermijn van de gegevens is gekoppeld aan de (duur van de) werkzaamheden die de aangewezen personen uitvoeren. Wanneer zij niet langer die werkzaamheden uitvoeren waaraan de risico's zijn verbonden, wordt volgens de toelichting de genoemde informatie uit de registratie verwijderd.

Het college stelt vast dat gezocht is naar de minst belastende regels en heeft geen opmerkingen op het punt van minder belastende alternatieven.

3. *Werkbaarheid*

De aanwijzingsbevoegde beoordeelt of er rechterlijke ambtenaren moeten worden aangewezen. Mocht dat het geval zijn, dan krijgen deze aangewezen ambtenaren een meldplicht. Zij moeten hun financiële belangen en het bezit van, en transacties met, effecten melden die 'de belangen van de dienst voor zover deze in verband staan met de ambtsvervulling kunnen raken'. Zij moeten hun melding doen bij een daartoe aangewezen functionaris. Deze functionaris houdt een registratie bij.

Soms is het, aldus de toelichting, nodig om aanvullende informatie of bescheiden te overleggen. De meldingsplichtige moet deze informatie dan verschaffen.

De aanwijzingsbevoegde beoordeelt of een bepaald financieel belang risico's met zich brengt. De aanwijzingsbevoegde bepaalt vervolgens ook of er maatregelen nodig zijn om de schijn van belangenverstremgeling tegen te gaan. Te denken valt aan een aanpassing van de taakinhoud of het verbieden van transacties.

Volgens de toelichting zal, wanneer de betreffende rechterlijke ambtenaar niet langer relevante financiële belangen of aandelen bezit, deze informatie uit de registratie worden verwijderd. In dat geval zal hieraan een melding van de betreffende rechterlijk ambtenaar vooraf moeten gaan. Het college constateert dat dit een actieve en alerte houding van de meldingsplichtige vereist. De toelichting geeft aan dat de aanwijzingsbevoegde nadere regels kan stellen over de melding, de registratie en het verbod. Mogelijk kan de 'afmelding' als voorbeeld genoemd worden bij de tekst in de toelichting over de onderwerpen waarop nadere regels kunnen worden gesteld.

Het college heeft verder geen opmerkingen bij de werkbaarheid van het voorstel.

4. *Gevolgen regeldruk*

De toelichting bij het voorstel besteedt aandacht aan de regeldruk. Het voeren van de registratie levert een last op voor de overheid (rechtspraak en openbaar ministerie). Dat valt niet onder de definitie van regeldruk. Verder geldt dat met dit voorstel slechts een beperkte groep rechterlijke ambtenaren een meldplicht en informatieplicht opgelegd kan krijgen. Dit voorstel stelt geen eisen aan de wijze waarop aan deze verplichtingen moet worden voldaan. Het is, aldus de toelichting, aan de aanwijzingsbevoegde om daarin een efficiënte, laagdrempelige weg te zoeken. De toelichting noemt vervolgens de tijd die de rechterlijke ambtenaar kwijt is om aan de meld- en informatieplicht te voldoen, verwaarloosbaar klein.

Het college merkt op dat als niet duidelijk is op welke wijze aan de verplichtingen moet worden voldaan, ook (nog) niet gezegd kan worden of de regeldrukgevolgen groot of klein zullen zijn. Het college constateert tevens dat niet vermeld staat dat ook het op verzoek voorzien van aanvullende informatie (inclusief het overleggen van documenten), en het actief afmelden van bepaalde belangen, tijd kost. Dit moet ook in de kwantitatieve beschrijving van de gevolgen meegenomen worden.

4.1 Het college adviseert om de regeldrukgevolgen volledig te beschrijven en kwantitatief in beeld te brengen. Daarbij moet ook de tijd worden meegenomen die het de meldingsplichtige kost om op verzoek te voorzien van aanvullende informatie en om bepaalde belangen actief af te melden

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Het voorstel indienen / vaststellen nadat met het adviespunt rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

■

■

■